

**OPETUSSUUNNITELMAUUDISTUS
PUHDISTUSPALVELUJEN
PERUSTUTKINNON AMMATILLISISSA
OPINNOISSA**

Jaana Koponen

**Kehittämishankeraportti
Tammikuu 2007**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Jaana Koponen	Julkaisun laji Kehittämishanke	
	Sivumäärä 38	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Opetussuunnitelmauudistus Puhdistuspalvelujen perustutkinnon ammatillisissa opinnoissa		
Koulutusohjelma JAMK/ Ammatillinen opettajakorkeakoulu/ Ammatillinen erityisopettajakoulutus		
Työn ohjaaja(t) Maija Hirvonen		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Savon koulutuskuntayhtymässä toteutettiin opetussuunnitelmauudistus syksyllä 2005 ja keväällä 2006. Muutos koski opetussuunnitelman lukuja 4 "Näyttötutkintojen perusteet" ja 6 "Opiskelijan arviointi". Muutokset tarkoittivat ammattiosaamisen näyttöjen käyttöönottamiseen liittyviä muutoksia tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien ammatillisissa opinnoissa. Opetussuunnitelmaa uudistettiin puhdistuspalvelujen perustutkinnon siivousalan koulutusohjelman, toimitilahuoltajien opetussuunnitelman ammatillisiin opintoihin (90 ov). Kehittämishankkeessa tarkasteltiin valinnaisiin opintoihin kuuluvaa "Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen" -opintokokonaisuutta. Keväällä 2006 kokeiltiin Savon ammatti- ja aikuisopistossa Muuruveden yksikössä toimitilahuoltaja-pienryhmän kanssa kyseisen opintokokonaisuuden työtehtävien sopivuutta erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille. Ryhmässä oli 7 opiskelijaa. He olivat työssäoppimassa kahden viikon ajan. Työssäoppimispaikkoina olivat palvelukeskukset, päiväkotit ja toimintakeskus. Opiskelijat sijasivat vuoteita, avustivat vanhusten ja lasten ruokailuissa, pukemisessa, ulkoilussa sekä viriketoiminnassa. Kokemukset osoittivat, että erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat soveltuvat monenlaisiin asiakkaan kohtaamis- ja avustamistehtäviin. Myönteisten kokemusten pohjalta suunnittelimme toimitilahuoltajien opetussuunnitelman valinnaisiin opintoihin "Vuorovaikutus ja viriketoiminta" (10 ov) -opintokokonaisuuden. Uusittu opetussuunnitelma on ollut syksyllä 2006 aloittaneen pienryhmän käytössä. Ammattiosaamisen näyttöjä päästään kokeilemaan keväällä 2007. Kolmantena vuotena kokeillaan "Vuorovaikutus- ja viriketoiminta" -opintokokonaisuuden toimivuutta uudelle ryhmälle.		
Avainsanat (asiasanat) ammatillinen erityisopetus, erityistä tukea tarvitseva opiskelija, opetussuunnitelma.		
Muut tiedot Liitteenä "Vuorovaikutus ja viriketoiminta" -opintokokonaisuus 15 sivua.		

Author(s) Jaana Koponen	Type of Publication Development project	
	Pages 38	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title Innovation of curriculum concerning the vocational studies of Vocational Qualification in Cleaning Services		
Degree Programme Jyväskylä University of Applied Sciences/ Teacher Education College/ Vocational special needs teacher education		
Tutor(s) Maija Hirvonen		
Assigned by		
<p>Abstract</p> <p>In autumn 2005 and spring 2006 an innovation of curriculum was carried out in Savo Consortium for Education. The changes concerned the chapters 4 "Requirements of Competence-based Qualifications" and 6 "Assessment of Student" of the curriculum. The changes dealt with the introducing the vocational skills demonstration in the vocational studies of qualification related curricula.</p> <p>The renewal of the curriculum concerned the vocational studies of Site Facilities Operatives (90 credit units). This qualification is a part of Vocational Qualification in Cleaning Services.</p> <p>In the development project was examined the module "Facing and Helping the Customer" that belongs to optional studies. In the spring 2006 the suitability of these tasks were tested with a small group of students who need special support. The testing took place in the Muuruvesi Unit of Savo Vocational College. There were 7 students in the group. They had a two weeks' on-the-job learning period, when they worked in old people's homes, in a kindergarten and in a recreational centre for people with severe learning difficulties. The students made beds, assisted with feeding and dressing the elderly and children. In addition, they assisted in outdoor and recreational activities. The experiences showed that the students needing special support are suitable for various tasks of encountering and assisting the customer.</p> <p>On the basis of positive experiences we planned a module called "Interaction and Recreational Activities" (10 credit units). It is an optional module of Site Facilities Operatives.</p> <p>The renewed curriculum has been used by a small group of students who started in the autumn 2006. The vocational skills demonstration of vocational skills will be tested in spring 2007. The suitability of "Interaction and Recreational Activities" will be tested by a new group in the third year.</p>		
Keywords vocational special needs education, a student needing special support, curriculum		
Miscellaneous Appendices: "Interaction and Recreational Activities", 15 pages (in Finnish)		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ	6
2.1 Savon koulutuskuntayhtymän visio, missio ja arvot	6
2.2 Savon ammatti- ja aikuisopistossa järjestettävän erityis- opetuksen yleiset tavoitteet	7
2.3 Erityisopetuksen laadulliset tavoitteet	8
3 PUHDISTUSTUSPALVELUJEN PERUSTUTKINTO, TOIMITILA- HUOLTAJA	10
4 ERILAINEN OPPIJA	11
5 MUURUVEDEN YKSIKKÖ	12
5.1 Puhdistuspalvelujen perustutkinnon pienryhmä	13
5.2 Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen -opintokokonaisuus	14
5.3 Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen työssäoppien keväällä 2006	15
6 OPETUSSUUNNITELMAUUDISTUS SAVON KOULUTUSKUNTA- YHTYMÄSSÄ	16
7 YHTEENVETO	18
LÄHTEET	19
LIITTEET	
Liite 1. Valinnaiset ammatilliset opinnot	20
Liite 2. Koulutusohjelmaopinnot taulukkona	35
Liite 3. Opetussuunnitelmatyön aikataulu lukuvuoden 2005–2006 aikana	37

1 JOHDANTO

Kehittämishankkeeni liittyy Savon koulutuskuntayhtymässä toteutettuun opetussuunnitelmauudistukseen syksyllä 2005 ja keväällä 2006. Opetussuunnitelman perusteisiin tuli muutos 1.8.2006 alkavissa tutkinnoissa. Muutos koski opetussuunnitelman lukua 4 (Näyttötutkintojen perusteet) ja lukua 6 (Opiskelijan arviointi). Muutos ei tarkoittanut opetussuunnitelmien kokonaisvaltaista uudistamista vaan ammattiosaamisen näyttöjen käyttöönottamiseen liittyviä muutoksia tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien ammatillisissa opinnoissa. Tehtävänäni oli tehdä yhdessä puhdistuspalvelualan opettajan Terttu Asikaisen kanssa Puhdistuspalvelujen perustutkinnon siivousalan koulutusohjelman, toimitilahuoltajien opetussuunnitelmaan ammatillisten opintojen (90 ov) osio. Ammatilliset opinnot jaetaan yhteisiin ammatillisiin opintoihin (20 ov), koulutusohjelmaopintoihin 50 (ov) ja valinnaisiin opintoihin (20 ov). Kehittämishankkeessani tarkastelen valinnaisiin opintoihin kuuluvaa ”Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen” (10 ov) -opintokokonaisuutta. Keväällä 2006 kokeilimme toimitilahuoltaja- pienryhmän kanssa työssäoppien kahden viikon ajan, sopivatko ”Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen” -opintokokonaisuuden työtehtävät erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille. Kokemukset olivat hyviä, joten suunnittelimme valinnaisiin opintoihin ”Vuorovaikutus ja viriketoiminta” (10 ov) -opintokokonaisuuden (liite 1).

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan koulutuksen järjestäjän hyväksymässä opetussuunnitelmassa voi ammatillisiin opintoihin sisältyä valinnaisina opintokokonaisuuksina työelämän alueellisten tai paikallisten tarpeiden mukaisia opintoja, muita ammatillisia opintoja syventäviä tai laajentavia opintoja, yhteisiä opintoja tai lukio-opintoja. Näiden opintojen laajuus voi tutkinnossa olla 10 opintoviikkoa. (Ammatillisen peruskoulutuksen ja näyttötutkinnon perusteet Puhdistuspalvelujen perustutkinto 2000.)

2 SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

Savon koulutuskuntayhtymä järjestää toisen asteen ammatillista peruskoulutusta, aikuisten lisä- ja täydennyskoulutusta sekä oppisopimuskoulutusta. Koulutusta järjestetään kymmenellä paikkakunnalla. Oppilaitoksen nimi on Savon ammatti- ja aikuisopisto. Oppisopimuksesta vastaa oma yksikkö, Savon oppisopimuskeskus. Jäsenkuntia kuntayhtymässä on 21. Savon koulutuskuntayhtymä tarjoaa valtakunnallisesti ja kansainvälisesti vertailukelpoisia ja vetovoimaisia koulutuspalveluja, jotka perustuvat laaja-alaiseen vuorovaikutukseen työelämän kanssa ja elinikäiseen oppimiseen. Koulutusta järjestetään ja kehitetään koulutusalojen yhteistyönä asiakaslähtöisesti elinikäisen oppimisen periaatteella. Koulutustoiminnan lisäksi harjoitetaan koulutusta tukeva hotelli- ja ravintolatoimintaa sekä alkoholijuomien valmistusta, vähittäis- ja tukkutoimintaa sekä palvelutoimintaa.

Savon ammatti- ja aikuisopisto tarjoaa koulutusta seuraavilla koulutusaloilla:

- kulttuuriala
- luonnontieteiden ala
- luonnonvara- ja ympäristöala
- matkailu-, ravitsemis- ja talousala
- sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- tekniikan ja liikenteen ala
- yhteiskuntatieteiden, liikenteen ja hallinnon ala.

(Savon koulutuskuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelma 2006–2008.)

2.1 Savon koulutuskuntayhtymän visio, missio ja arvot

Savon koulutuskuntayhtymän visiona on tuottaa Pohjois-Savoon hyvinvointia tarjoamalla valtakunnallisesti ja kansainvälisesti vetovoimaisia koulutuspalveluja, jotka perustuvat laaja-alaiseen vuorovaikutukseen työelämän kanssa ja elinikäiseen oppimiseen.

Sen missiona on osaamista elämään ja ammatteihin.

Savon koulutuskuntayhtymän toimintaa ohjaavina perustekijöinä ovat ihmisyyden kunnioitus, yhteisöllisyys ja osaaminen.

Ihmisyyden kunnioitus

(rehellisyys, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo, erilaisuuden hyväksyminen, yksilöllisyys)

Yhteisöllisyys

(sitoutuminen, vastuullisuus, arvostus, keskinäinen kunnioitus, avoimuus, luottamus)

Osaaminen

(terve ammattiyllpeys, ammattitaito, asiakaslähtöisyys, johdonmukaisuus, kannustaminen, taloudellisuus ja tehokkuus)

(Savon koulutuskuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelma 2006–2008.)

Arvojen, ihmiskäsityksen ja oppimiskäsityksen määrittäminen auttavat koulutuksen järjestäjää profiloimaan toimintaansa. Profiloitumisen onnistumisessa on tärkeää, että oppilaitos yhdessä pohtii omia vahvuuksiaan ja mahdollisuuksiaan. Kun omaa koulutustehtävää tarkastellaan kriittisesti ja terävöitetään yhdessä kaikkien eri sidosryhmien kanssa, oppilaitos liittyy uudella tavalla ympäristöönsä. (Hätönen 2001, 48.)

2.2 Savon ammatti- ja aikuisopistossa järjestettävän erityisopetuksen yleiset tavoitteet

Savon koulutuskuntayhtymän tehtävänä on huolehtia omalta osaltaan toiminta-alueellaan koko ikäluokan kouluttamisesta ja tarjota ammatillista koulutusta kaikille ammatillisiin opintoihin tuleville. Koulutusta suunnitellaan ja järjestetään yksilöllisesti ottaen huomioon opiskelijan tarpeet ja elämäntilanteet.

Savon ammatti- ja aikuisopistossa tuetaan erityisopetuksella niitä opiskelijoita, jotka eivät voi tavanomaisen opetuksen keinoin edetä opinnoissaan. Erityisopetuksen tavoitteena on, että opiskelija pystyy kykyjensä ja edellytystensä mukaisesti omaksumaan koulutuksen aikana ammatissaan tarvitsemansa tiedot ja taidot. Erityisopetuksella turvataan henkilökohtaisiin edellytyksiin perustuva oppiminen, itsensä kehittäminen ja ihmisenä kasvaminen.

Erityisopetuksessa opiskelija kohdataan yksilönä ja hänen aiemmin saamansa tiedot ja taidot otetaan huomioon. Oppiminen tapahtuu tietoja kartuttamalla ja niiden soveltamisella käytäntöön. Erityisopetuksessa käytetään käytännön työssä oppimista sekä joustavia ja oppijan valmiuksia painottavia opetusmenetelmiä.

Tukea tarvitsevien opetus järjestetään pääsääntöisesti integraatioperiaatteen mukaisesti tavallisissa ryhmissä muiden kanssa. Tarvittaessa erityisopetusta järjestetään myös pienryhmäopetuksena. Opetusta voidaan järjestää mahdollisuuksien mukaan myös vaikeimmin vammaisille.

Savon ammatti- ja aikuisopistossa järjestettävän erityisopetuksen tavoitteena on antaa mahdollisuus kaikille alueen nuorille kasvaa yhteiskunnan aktiivisiksi ja vastuullisiksi jäseniksi. Tavoitteena on, että opiskelija saa kykyjensä mukaan valmiudet ammattiin, työtoimintaan, jatko-opintoihin ja hyvään itsenäiseen elämään. (Savon ammatti- ja aikuisopiston erityisopetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma 2006.)

2.3 Erityisopetuksen laadulliset tavoitteet

Savon ammatti- ja aikuisopistossa järjestettävän erityisopetuksessa pyritään siihen, että oppilaitoksessa

- on riittävästi asiantuntevaa erityisopetuksen henkilöstöä. Erityisopetuksen tuntemusta lisätään kaikille opettajille järjestettävällä täydennyskoulutuksella.

- on riittävästi resursseja sekä erityisopetuksen suunnitteluun, opetukseen että erityisopiskelijoiden yksilölliseen ohjaamiseen.
- on erityisopetukseen soveltuvat tilat, laitteet ja materiaalit.
- kiinnitetään erityistä huomiota työympäristön turvallisuuteen.
- on helposti käytettäviä menetelmiä oppimisvaikeuksien ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyvien vaikeuksien tunnistamiseksi.
- kehitetään ja käytetään yksilön huomioon ottavia opetusmenetelmiä ja työjärjestelyjä, joiden avulla turvataan opiskelijan henkilökohtaisiin edellytyksiin perustuva oppiminen, itsensä kehittäminen ja ihmisenä kasvaminen.
- opinto-ohjauksen ja opiskelijahuollon keinoin edistetään nuorten hakeutumista koulutukseen, tuetaan opiskelua ja opintojen loppuun saattamista. Erityistä huomiota kiinnitetään nivelvaiheisiin: sekä opiskelemaan tulon että työelämään siirtymiseen.
- erityisopetuksen järjestämisessä toimitaan yhteistyössä huoltajien, työnantajien ja opiskelijan tukena toimivien verkostojen kanssa ja hyödynnetään alueella sijaitsevien ammatillisten erityisoppilaitosten osaamista.
- ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus toteutetaan tiiviissä yhteistyössä perusopetuksen ja verkostojen kanssa.
- erityisopiskelijoiden koulutuksesta työelämään siirtymistä edistetään vahvistamalla siinä tarvittavia tukitoimia ja kehittämällä uusia käytäntöjä opiskelijan työllistymiseksi. (Savon ammatti- ja aikuisopiston erityisopetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma 2006.)

3 PUHDISTUSPALVELUJEN PERUSTUTKINTO, TOIMITILA- HUOLTAJA

Puhdistuspalvelujen perustutkinnon tavoitteena ovat asiakaslähtöinen puhdistuspalvelualan perusammattitaito sekä hyvä tietämys puhdistusteknologiasta. Toimitilahuoltaja tutkinnon suorittaneen on osattava tuottaa päivittäisiä puhtaustalveluja monenlaisissa työ- ja toimintaympäristöissä. Hänen on osattava toimia sekä itsenäisesti että ryhmän vastuullisena jäsenenä. Toimitilahuoltajalta odotetaan oma-aloitteisuutta, markkinointi- ja palveluhenkisyttä ja joustavuutta. Hänen on osattava suunnitella, arvioida ja kehittää omaa toimintaansa. Puhdistuspalvelujen perustutkinnon suorittaneen on osattava työskennellä monikulttuurisessa työympäristössä sekä oltava suvaitsevainen ja tasa-arvoinen työyhteisössään. Hänen on osattava noudattaa vastuullisesti joustavia työaikoja sekä työskennellä ergonomisesti ja ylläpitää omaa työ- ja toimintakykyään. Toimitilahuoltajan on osattava arvioida puhtaustason laatua sekä noudattaa annettuja laatuvaatimuksia ja toimintaohjeita. Työskentelyssään toimitilahuoltajan tulee noudattaa kestäväen kehityksen periaatteita. Puhdistuspalvelujen perustutkinnon suorittaneella on oltava monipuoliset perusvalmiudet toimitilojen koneiden, laitteiden ja tekstiilien puhdistuspalvelutehtäviin.

Toimitilahuoltaja työskentelee työpaikkansa tai erilaisten asiakaskohteiden ylläpito- ja perussiivoustehtävissä. Työpaikasta riippuen hän neuvoo ja opastaa toimipaikan asiakkaita sekä hoitaa tavallisimmat toimistotehtävät ja kokousjärjestelyt ja -tarjoilut. Hänen on lisäksi osattava huolehtia toimitilojen viihtyisyydestä ja kiinteistönhoidosta. Toimitilahuoltajan tulee valintojen perusteella olla lisäksi erikoistunut joko asiakkaiden avustamiseen, erityiskohteiden siivouspalveluihin tai siivouspalveluyrittämiseen. Toimitilahuoltajan on oltava itsenäinen ja vastuullinen työaikojen ja työskentelyrytmin joustavuuden sekä työn päivittäisen sisällön suunnittelun suhteen. Toimitilahuoltajan työpaikkoina voi olla siivouspalveluyritykset, sosiaali- ja terveyshuollon laitokset, hotellit, teolliset tuotantolaitokset ja muut toimitilat. (Ammatillisen peruskoulutuksen ja näyttötutkinnon perusteet Puhdistuspalvelujen perustutkinto 2000.)

4 ERILAINEN OPPIJA

Hintikan (2000) mukaan Lonka painottaa jokaisen oppijan erilaisuutta, koska uusien asioiden oppimiseen vaikuttavat aina aikaisemmat tietomme ja käsitksemme. Jokaiselle muodostuu elämän aikana sisäisiä malleja erilaisista asioista. Uusia asioita opitaan näiden mallien avulla. Hyvä mekaaninen lukutaito ei vielä takaa, että ihminen ymmärtää oppimaansa. Erilainen oppija joutuu pohtimaan ja jäsentämään asioita, joten oma ajattelu kehittyy. Ehkä huipulle päässeet erilaiset oppijat ovat huipulla erilaisuutensa vuoksi, koska ovat joutuneet pohtimaan ja kehittelemään vaihtoehtoisia tapoja oppia. (Hintikka 2000, 29.)

Erilaisella oppijalla on usein opiskelussa oppimisvaikeuksia. Voi olla, ettei hän selviydy yleisen opetussuunnitelman mukaisesta ja tavanomaisin menetelmin etenevästä opetuksesta muun ryhmän mukana. Hän saattaa tarvita yksilöllistä erityistukea ja erityisjärjestelyjä niin opetuksessa, työssäoppimisessa ja näyttöissä. Erilaisten oppijoiden yleistymisen myötä opetuksen eriyttämisen tarve on lisääntynyt. Erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita opiskelee sekä integroituna yleisopetuksen ryhmissä että erityisopetusryhmissä. Opiskelijalle voidaan antaa opintoihin yksilöllistä tukea erityis- tai tukiopetuksena tai erilaisina opetusjärjestelyinä. Näillä tukitoimilla pyritään ehkäisemään opiskelun keskeytyminen ja ammattiin varmistamaan ammattiin valmistuminen. (Sinervaara 2004, 5.)

Oppimisvaikeuksissa olevien henkilöiden ominaisuudet voidaan jakaa ainakin 6 luokkaan:

- motoriikan häiriöihin
- tunne-elämän häiriöihin
- havaintotoimintojen häiriöihin
- symbolisaation häiriöihin
- tarkkaavaisuuden häiriöihin
- muistin toiminnan häiriöihin

Oppimishäiriöisillä henkilöillä esiintyy usein käyttäytymistä näistä useista ja jopa kaikista kategorioista. Hyperaktiivisella lapsella on usein keskittymishäiriöitä ja joitakin tunne-elämän häiriöitä. Tällaisesta käyttäytymisestä johtuen lapsella on huonot menestymisen mahdollisuudet yhteisössään ja koulussaan. (Ikonen 2000, 19.)

On tärkeää muistaa, että ihmiset oppivat eri tyyleillä. Joku oppii kuulemalla ja toinen näkemällä, kolmas tekemällä. *Auditiivinen oppija* oppii kuulemalla ja hän pystyy palauttamaan kuulemansa mieleen. Kuulemalla oppiva varastoi puhuttuja sanoja aivoihinsa kuin äänilevylle ja halutessaan keskittyneenä ja motivoituneena ottaa ne sieltä esille. Kuulemalla oppivalle olisi uusi tieto ja taito esitettävä tätä kanavaa käyttäen. *Visuaalinen oppija* oppii näkemällä. Hän pystyy palauttamaan mieleen visuaalisia yksityiskohtia ja tapahtumia keskittymällä siihen mitä on nähnyt. Näkemällä oppijoille olisi uusi materiaali ja tiedot esitettävä ensin lukemalla samalla näyttäen, miten niitä käytetään. *Taktilinen oppija* käyttää sormiaan ja käsiään, kun keskittyy tehtävään. Taktilinen oppija oppii helpoimmin, kun kirjoittaa, raapustaa, piirtää tai liikuttaa sormiaan. Kinesteettinen oppija oppii helposti tekemällä ja kokeilemalla. Tekemällä oppija oppii helpoimmin, kun taktiliset ja kinesteettiset kokemukset yhdistetään. Uusi ja vaikea tieto voidaan opiskella jonkin tekemisen avulla, vaikkapa ruoanlaiton, rakentamisen ja matkustelun avulla. (Ikonen 2000, 34–35.)

5 MUURUVEDEN YKSIKKÖ

Luonnonvara-alan koulutuksella on Muuruvedellä lähes satavuotiset perinteet. Muuruveden yksikkö on kehittynyt maamieskoulusta monipuoliseksi koulutusyksiköksi. Oppilaitos sijaitsee luonnonkauniilla paikalla. Nykyaikainen koulutila, puutarha ja osaava henkilöstö antavat loistavat puitteet ajanmukaisen koulutuksen järjestämiselle.

Pääpaino yksikössä on maatalous- ja puutarha-alan koulutuksilla, mutta Viinietokeskus ja eräkokkikeittiö mahdollistavat koulutusten suuntaamisen myös

jatkojalostustoimintaan ja maaseutumatkailuun. Matkailullista antia vahvistaa myös sijainti vesistöreitien varrella.

Koulutilan luonnonmukainen tuotanto antaa lisäarvoa koulutukselle. Muuruvesi on tunnettu myös vilkkaista kansainvälisistä kontakteista. Opiskelijavaihto ja opintomatkailu kuuluvat vapaaehtoisena koulutusohjelmiin. Viime vuosina yhteistyömaina on ollut mm. Hollanti, Italia, Unkari, Espanja, Ranska ja Englanti.

Tällä hetkellä Muuruveden yksikössä järjestetään koulutusta seuraavissa perustutkinnoissa: maatalousalan perustutkinto, puutarha-alan perustutkinto, puhdistuspalvelujen perustutkinto sekä International training in Agriculture. (Koulutusyksiköt, Muuruvesi 2006). Näiden lisäksi järjestetään paljon aikuis-koulutusta ja niin sanottuja lyhytkursseja.

Muuruvedellä on annettu erityisopetusta kymmenen vuoden ajan. Tälläkin hetkellä erityisopetusta on pienryhmäopetuksena maatalousalan perustutkinnossa, puutarha-alan perustutkinnossa, puhdistuspalvelualan perustutkinnossa sekä valmentavassa ja kuntouttavassa koulutuksessa. Muuruveden opiskelijoista osa tulee Savon ulkopuolelta. Suurin osa pienryhmän opiskelijoista asuu opiskeluviikon aikana oppilaitoksen asuntolassa.

5.1 Puhdistuspalvelujen perustutkinnon pienryhmä

Savon ammatti- ja aikuisopistossa Muuruveden yksikössä on järjestetty puhdistuspalvelujen perustutkinnon toimitilahuoltajien pienryhmäopetusta syksystä 2004 alkaen. Tällä hetkellä oppilaitoksessa opiskelee syksyllä 2004 sekä syksyllä 2006 aloittaneet ryhmät. Syksyllä 2004 aloittaneessa ryhmässä opiskelee 3 miestä ja 4 naista. Ikäjakauma on 20 vuodesta 38 vuoteen. Ryhmä on hyvin heterogeeninen. Suurimmalla osalla opiskelijoista on erilaisia oppimisvaikeuksia, enimmäkseen kielellisiä vaikeuksia. Myös mielenterveys- ja päihdeongelmat ovat esillä. Monilla on hyvin heikko itsetunto ja he vähättelevät osaamistaan. He tarvitsevat paljon rohkaisua. Oppiminen tapahtuu melko hi-

taasti. Nämä kaikki asettavat opetukselle suuria haasteita. Opiskelemme hyvin käytäntöpainotteisesti.

5.2 Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen -opintokokonaisuus

”Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen” -opintojen tavoitteena on, että opiskelija osaa palvella eri-ikäisiä asiakkaita heidän ikänsä edellyttämällä tavalla ja arvioida, millaista palvelua he tarvitsevat. Opiskelijan tulee tuntea sosiaali- ja terveysalaan kuuluvat monipuoliset tehtävät ja osaa toimia perustason huolenpitytyössä muun henkilöstön kanssa. On tärkeää, että opiskelija toimii kaikessa avustamistyössä asiakaslähtöisesti, ystävällisesti, huolellisesti, hygieenisesti ja ergonomisesti. Työskentelyssään hänen tulee noudattaa vaitiolovelvollisuutta. Opiskelija neuvoo ja avustaa asiakasta liikuntatilanteessa ja sään mukaisesti asiallisessa ja turvallisuudessa pukeutumisessa. Hän osaa kävelyttää asiakasta hoitosuunnitelman mukaisesti turvallisesti ja ergonomisesti oikein. Opiskelija osaa auttaa tavallisempien apuvälineiden käytössä. Opiskelijan tehtäviin kuuluu avustaa asiakasta wc:ssä käynnissä ja vaihtaa vaipat. Hän avustaa asiakasta suihkussa ja saunassa peseytymisessä, suuhygienian hoidossa ja pukeutumisessa sekä peseytymisen jälkeisessä ihon hoidossa. Opiskelija avustaa tai suorittaa parranajon ja hiusten kampauksen. Hän suorittaa asiakkaan vuodehuollon. Työskentelyssään hän osaa ottaa huomioon asiakkaan intimitetin ja yksilöllisyyden.

Opiskelija on mukana erilaisessa viriketoiminnassa, kuten lukemisessa, musiikin kuuntelussa tai laulattamisessa, askartelussa, keskusteluissa, retkillä ja ulkoiluttamisessa. Hän osaa kannustaa asiakasta yhteistoiminnallisuuteen. Hänellä on perustiedot viriketoiminnan merkityksestä eri-ikäisille asiakkaille. (Puhdistuspalvelujen perustutkinto opetussuunnitelma 2006: 110–119.)

Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen opintokokonaisuuden tavoitteena on, että opiskelija osaa perustiedot ravitsemuksen vaikutuksesta asiakkaan hyvinvointiin ja hän ottaa huomioon asiakkaan erilaiset ravitsemustarpeet. Opiskelija osaa keskitetyn ja hajautetun ruoanjakelujärjestelmän toiminnan ja erot sekä osaa toimia järjestelmän edellyttämällä tavalla. Hän tulee osata järjestää asiakkaan ruokailuympäristö asianmukaisesti sekä annostella ruoka-annokset kauniisti lautaselle. Opiskelija avustaa ruokailussa ja tarkkailee, että asiakas ottaa mahdolliset lääkkeensä. Opiskelija havaitsee asiakkaan avun tarpeen. (Puhdistuspalvelujen perustutkinto opetussuunnitelma 2006: 115–122.)

5.3 Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen työssäoppien keväällä 2006

Keväällä 2006 kokeilimme ”Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen” -opintokokonaisuutta 2 opintoviikon ajan työssäoppien. Työssäoppimispaikkoina olivat palvelukeskukset, päiväkotit ja toimintakeskukset. Opiskelijat saivat olla avustamassa vanhusten ja lasten ruokailussa, kattamassa ja annostelemassa ruokaa. Palautteet olivat pääosin positiivisia, vaikka kokeilujaksomme oli melko lyhyt. Yksi opiskelijoista sai oikein hyvää palautetta avustaessaan näkövammaista miestä ruokailussa. Asiakas oli aistunut opiskelijan rauhallisuuden, ystävällisyyden ja hellän otteen tilanteessa. Opiskelijat avustivat myös pukemisessa, vuodehuollossa ja olivat mukana ulkoiluttamassa asiakkaita. Muutama opiskelija sai myös avustaa pyörätuolilla liikkuvaa asiakasta. Opiskelijat saivat myös osallistua erilaisiin viriketoimintoihin, kuten askarteluun, pelien pelaamiseen, lukemiseen ja leipomiseen. Yksi opiskelija sai olla mukana retkellä. Näiden kokemusten perusteella koimme, että kyseisen opintokokonaisuuden työtehtävät soveltuvat myös erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden, kuten lievästi kehitysvammaisten työtehtäviksi. Tästä johtuen suunnittelimme ammatilliseksi valinnaiseksi 10 opintoviikon laajuisen ”Vuorovaikutus ja viriketoiminta” -opintokokonaisuuden. ”Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen” -opinnot tukevat opintokokonaisuuden tavoitteita.

6 OPETUSSUUNNITELMAUUDISTUS SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄSSÄ

Opetussuunnitelman perusteisiin tuli muutos 1.8.2006 alkavissa tutkinnoissa. Muutos koski opetussuunnitelman lukua 4 ”Näyttötutkintojen perusteet” ja lukua 6 ”Opiskelijan arviointi”. Muutos ei tarkoittanut opetussuunnitelmien kokonaisvaltaista uudistamista, vaan ammattiosaamisen näyttöjen käyttöönottamiseen liittyviä muutoksia tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien ammatillisissa opinnoissa. Arvioinnin perusteiden muutoksesta johtuen uudistettiin myös yhteisten opintojen osuus tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Tutkintokohtaiset opetussuunnitelmat tehtiin aloilla ja alat vastasivat siitä, että työ eteni aikataulun mukaisesti ja opetussuunnitelmatyössä kuultiin työelämää ja opiskelijoita. Oppilaitoksen opetussuunnitelmatyöryhmä koordinoi ja ohjeisti opetussuunnitelmatyötä.

Tutkintokohtaiset opetussuunnitelmat laadittiin sillä periaatteella, että eri yksiköissä samaa tutkintoa järjestettäessä voitiin huomioida alueelliset ja paikalliset erityispiirteet.

Ammattiosaamisen näyttöjä, arvioinnin oikaisua ja osaamisen tunnustamista koskevat säädösmuutokset (L 601/2005, L602/2005 ja A603/2005) tulivat voimaan 1.1.2006. Oppilaitoksessa otettiin ammattiosaamisen kansalliset näyttöaineistot käyttöön kuntayhtymän johtajan (3.9.2004 / 72 §) tekemän päätöksen perusteella.

Oppilaitoksen johtoryhmä on päättänyt 17.11.2005, että tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa huomioidaan yrittäjyys ja tutkintoihin sisällytetään 2 ov:n laajuinen opintojakso **Minustakin yrittäjä** toisen tai kolmannen vuoden ammatillisiin opintoihin. Opintojakson oppimateriaalina käytetään Leena Raatikaisen Liikeideasta liikkeelle -kirjaa (Edita 2005; uudempi painos). Lisäksi

johtavien rehtoreiden erillisellä päätöksellä kaikkien tutkintojen ammatillisiin opintoihin sisällytetään opintojen alkuvaiheeseen **Minä oppijana** -opintojakso 1 ov ja toiseen opiskeluvuoteen **Työnhaku** -opintojakso 1 ov. Tavoitteet ja arviointikriteerit laativat erilliset työryhmät kaikkiin tutkintoihin liitettäväksi.

Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa huomioitiin seuraavat asiat:

- opintokokonaisuus jakaantuu opintojaksoihin, jotka ovat pääsääntöisesti laajuudeltaan 2–8 ov (ohjeellinen laajuus). Kuitenkaan 1 ov: a pienempiä opintojaksoja ei laadittu.
- kaikkien opintojen osalta huomioidaan integrointi yhteisiin opintoihin.
- vuosittain laadittavaa opetuksen järjestämis- ja jaksotussuunnitelmaa (= lukusuunnitelma tai lukuvuosisuunnitelma) ei liitetä tutkintokohtaisiin opetussuunnitelmiin.
- tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien opintokokonaisuuksien laadinnassa noudatettiin annettuja ohjeita ja esimerkkejä opintokokonaisuuksien ja opintojaksojen kuvauksista.

Tavoitteeksi asetettiin, että tutkintokohtaiset opetussuunnitelmat ovat ulkoasultaan yhdenmukaiset. Valmistuttuaan opetussuunnitelmat laitettiin oppilaitoksen www-sivuille.

Tulosalueen johtava rehtori ja toimialueiden rehtorit vastasivat opetussuunnitelmatyön käynnistymisestä aloilla. Alat vastasivat siitä, että opetussuunnitelmatyö eteni esitetyn aikataulun mukaisesti. Alat raportoivat ops-työn etenemisestä oppilaitoksen opetussuunnitelma- ja ammattiosaamisen näyttöjen työryhmille. (Ohjeet tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien uudistamisesta 2005.)

Koulutuksen järjestäjä on velvollinen organisoimaan opetussuunnitelman laadinnan ja vastaamaan siitä kokonaisuudessaan. On tärkeää, että koko organisaatio sitoutuu opetussuunnitelmauudistukseen. Opetussuunnitelmatyö sisältää monia vaiheita, joten on tärkeää, että työhön varataan riittävästi aikaa. Kun työn tavoitteet ja laadittavan opetussuunnitelman sisältö on hahmoteltu,

aikataulutetaan työhön tarvittava koulutus ja työryhmien työ tarkasti. (Hätönen 2001, 27–31.)

7 YHTEENVETO

Opetussuunnitelmauudistus oli kokonaisuutena aikaa ja voimia vievää työtä. Yhteistyön ansiosta työ eteni jokseenkin aikataulun mukaisesti. Syksyllä 2006 Muuruvedellä aloitti opintonsa uusi puhdistuspalvelujen perustutkintoa opiskeleva pienryhmä. Ryhmän opinnot etenevät uusitun opetussuunnitelman mukaisesti. Kolmantena vuonna pääsemme kokeilemaan ”Vuorovaikutus- ja viriketoiminta” -opintokokonaisuutta. Uskon, että kyseisen opintokokonaisuuden sisältö soveltuu uudelle ryhmälle, joskin joidenkin kohdalla mukautamme tavoitteita. Keväällä 2007 opiskelijoilla on ensimmäiset näytöt ”Puhdistuspalvelut” -opintokokonaisuudesta.

Seuraavana olisi vuorossa mukautettujen tavoitteiden tekeminen ammatillisiin opintoihin. Tähän uskon saavani apua myös ammatillisissa erityisopettajan opinnoissa opiskelleilta puhdistuspalvelualan kollegoiltani.

Kokemukset osoittivat, että erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat soveltuvat monenlaisiin asiakkaan kohtaamis- ja avustustehtäviin. Tähän asti erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat ovat saaneet hyvin työssäoppimispaikkoja. On tärkeää panostaa jo opintojen aikana yhteistyöhön opiskelijan kotipaikkakunnan työvoimaviranomaisten kanssa yksilöllisen siirtymäsuunnitelman aikaansaamiseksi ja opiskelijan työllistymiseksi joko avoimille työmarkkinoille, tuettuun tai suojatyöhön.

LÄHTEET

Ammatillisen peruskoulutuksen ja näyttötutkinnon perusteet Puhdistuspalvelujen perustutkinto 2000. Viitattu 15.11.2006. Opetushallitus.17.2.2000.
[Http://www.edu.fi/julkaisut/maaraykset/ops/puhdistus.pdf](http://www.edu.fi/julkaisut/maaraykset/ops/puhdistus.pdf).

Hintikka, A-M. 2000, Erilaisesta oppijasta erinomaiseksi oppijaksi. Helsinki: Hero.

Hätönen, H. 2001. Eläköön opetussuunnitelma. Opas ammatillisille oppilaitoksille. Opetushallitus. 2. korjattu painos. Helsinki: Edita.

Ikonen, O. 2000. Erilainen oppija 1. Erityisopetuksessa kehitettyjä arviointi- ja opetusmenetelmiä. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ohjeet tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien uudistamiseksi. 2005. Savon ammatti- ja aikuisopisto. Opetussuunnitelmatyöryhmä ja ammattiosaamisen näyttöjen työryhmä. Päivitetty 29.12.2005.

Puhdistuspalvelujen perustutkinto, alan kuvaus. Viitattu 4.12. 2006.
[Http://www.edu.fi/pageLast.asp?path=498,529,889,1062,11461](http://www.edu.fi/pageLast.asp?path=498,529,889,1062,11461).

Puhdistuspalvelujen perustutkinto opetussuunnitelma 2006. Savon koulutus-kuntayhtymä.

Sinervaara, L. 2004. Mukautettu näyttöaineisto puhdistuspalvelut -opintokokonaisuuteen. Kehittämishanke. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Ammatillisen erityiskasvatuksen erikoistumisopinnot.

Savon ammatti- ja aikuisopiston erityisopetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma 2006. Oppilaitoksen strategia-asiakirja. Päivitetty 23.1.2006.

Savon koulutus-kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelma 2006–2008. 2005. Oppilaitoksen strategia-asiakirja. Päivitetty 12.12.2005.

Koulutusyksiköt, Muuruvesi. 2006. Viitattu 13.11.2006.
[Http://www.sakky.fi/index.asp?link=296.5](http://www.sakky.fi/index.asp?link=296.5)

Valinnaiset ammatilliset opinnot

Vuorovaikutus ja viriketoiminta

Laajuus **10 ov**

Yleistavoitteet

Opiskelija oppii vuorovaikutustaitoja ja harjaantuu erilaisten ihmisten kohtaamisessa. Hän tutustuu ihmissuhdetyön eettisiin kysymyksiin ja kiinnostuu pohtimaan niitä. Opiskelija oppii sietämään myös vaikeita vuorovaikutustilanteita sekä suuttumusta, pettymystä ja surua ihmisten välisissä suhteissa. Hän toimii vastuullisesti omissa työtehtävissään.

Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa viriketoimintaa eri-ikäisille asiakkaille heidän ikänsä ja kuntonsa edellyttämällä tavalla. Hän osaa perustiedot ihmisen kehityksestä ja toimintarajoituksista sekä elämän eri vaiheisiin liittyvistä erityispiirteistä. Hän tietää ihmisten biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset muutokset eri ikäkausina sekä elämäntilanteissa.

Opiskelija on mukana erilaisessa viriketoiminnassa, kuten lukemisessa, musiikin kuuntelussa tai laulattamisessa, askartelussa, keskusteluissa, retkillä ja ulkoiluttamisessa. Hän kannustaa asiakasta yhteistoiminnallisuuteen. Hänellä on perustiedot viriketoiminnan merkityksestä eri-ikäisille asiakkaille. Opiskelija neuvoo tai avustaa asiakkaalle liikuntatilanteen ja sään mukaisesti asiallisen ja turvallisen vaatetuksen sekä jalkineet. Hän ymmärtää eri-ikäisten asiakkaiden jokapäiväisen liikunnan tarpeen ja laadun. Hän käve-

lyttää asiakasta hoitosuunnitelman mukaisesti turvalisesti ja ergonomisesti oikein.

Yrittäjyysopinnot edistävät valmistuneen opiskelijan työllistymistä ja mahdollisuuksia ryhtyä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi. Opiskelija tutustuu erilaisiin yrityksiin ja yrittäjiin ja saa käytännön tuntuman henkilöihin, jotka ovat valinneet yrittäjäuran opiskelijan omalla ammattialalla. Opiskelija perehtyy oman toimialansa yrittäjien toimintatapoihin. Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa punnita yrittäjävalmiuksiaan ja hakeutua valinnaisiin yrittäjyysopintoihin.

Opintojaksot

Vuorovaikutustaidot 4 ov

Viriketoiminta 4 ov

Minustakin yrittäjä 2 ov

Työssäoppiminen

Vuorovaikutustaidot 2 ov

Viriketoiminta 2 ov

Kytkenät muihin opintoihin

Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen opinnot tukevat opintokokonaisuuden tavoitteita.

Tavoitteet ja arviointikriteerit

Tyydyttävä T1

Opiskelija

- suhtautuu eri-ikäisiin ihmisiin ystävällisesti sekä ymmärtää heidän erilaiset elämäntilanteensa
- noudattaa asiakasturvallisuudesta annettuja ohjeita
- työskentelee ohjattuna ergonomisesti oikein
- avustaa saamiensa ohjeiden mukaisesti asiakasta liikkumisessa

- keskustelee asiakkaan kanssa, lukee asiakkaille ja toimii avustajana muussa viriketoiminnassa
- hoitaa ohjattuna asiakastilanteen asiakaslähtöisesti ja asiakkaan yksilöllisyyden huomioon ottaen
- noudattaa työturvallisuudesta annettuja ohjeita
- käsittelee ja lajittelee avustamistehtävissä syntyvät jätteet ohjattuna
- työskentelee työryhmän jäsenenä tai parin kanssa

Hyvä H3

edellisten lisäksi:

Opiskelija

- selviytyy asiakkaan viriketoiminnasta ohjeita noudattaen
- noudattaa työpaikan toimintatavoista annettuja ohjeita
- huomioi työskentelyssään asiakkaan ikään ja terveydentilaan liittyvät yksilölliset tarpeet ohjeiden mukaan
- huolehtii käsihygieniasta
- havainnoi asiakkaan hyvinvointiin ja / tai terveydentilaan liittyviä asioita, viestittää havaintonsa hoitohenkilöstölle, kysyy toimintaohjeita ja toimii niiden mukaisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa ystävällisesti ja suhtautuu kaikkiin asiakkaisiin myönteisesti
- käsittelee ja lajittelee avustamistehtävissä syntyneet jätteet jätehuoltosuunnitelman mukaisesti
- suhtautuu positiivisesti työtehtäviinsä
- kohtelee asiakkaita tasa-arvoisesti ja kunnioittaa heidän intymiteettisuoja
- järjestää asiakkaan viriketoimintaympäristön asianmukaisesti

Kiitettävä K5*edellisten lisäksi:*

Opiskelija

- selviytyy asiakkaan viriketoiminnasta itsenäisesti
- pyytää nosto- tai siirtotilanteisiin avuksi työparin
- toimii vuorovaikutustilanteissa oma-aloitteisesti ja ystävällisesti
- asiakaspalvelutehtävissä hän hyödyntää omaa persoonallista tapaa toimia
- kohtaa erilaiset asiakkaat (ikä ja kulttuuri) rohkeasti heidän yksilöllisyyttään kunnioittaen
- kantaa huolta asiakkaan hyvinvoinnista työskentelemällä vastuullisesti
- edesauttaa omalla toiminnallaan yhteistyön sujumista
- viriketoimintatehtäviä tehdessään hän huomioi työssään asiakkaalle tärkeät kauneusarvot (esimerkiksi kampaus, vaatetus, korut tai asiakashuoneen siisteys ja viihtyisyys)
- neuvoo ja avustaa asiakasta liikuntatilanteen ja sään mukaisesti valitsemaan asiallinen ja turvallinen vaatetus sekä jalkineet
- järjestää itsenäisesti asiakkaan viriketoimintaympäristön asianmukaiseksi
- on erittäin motivoitunut hankkimaan yrittäjyystietoutta
- tuntee oman ammattialansa yrittäjyyden pääperiaatteet ja hänellä on valmiuksia ryhtyä yrittäjäksi

Arvioinnin toteutus

Opiskelija arvioi:

- omaa oppimistaan
- kehittymistään
- omaa osallistumistaan
- näytön toteutumista

Opettaja arvioi:

- oppimistaitoa jatkuvalla seurannalla
- ongelmanratkaisutaitoja suoritusten perusteella
- oppimistuloksia kokeiden ja / tehtävien avulla
- osallistumista työtehtävien tekemiseen

Työpaikkaohjaaja arvioi:

- ammattiosaamisen näytön yhdessä opiskelijan kanssa

Ammattiosaamisen näyttö

Toteutetaan työssäoppimisjaksolla

Keskeinen osaaminen, mikä näytetään:

Näytön keskeinen osaaminen on viriketoiminnan suunnitteleminen ja toteuttaminen eri-ikäisille asiakkaille heidän ikänsä ja kuntonsa edellyttämällä tavalla. Näytönantaja on viriketoimintatehtävissä vakituisen työntekijän valvonnassa tai työparina.

Ammattiosaamisen näytön ympäristö:

Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa viriketoimintaa eri-ikäisille asiakkaille heidän kuntonsa edellyttämällä tavalla Paikalla on oltava myös vähintään yksi henkilökunnan jäsen, jonka valvonnassa / työparina opiskelija työskentelee. Samalla hän toimii näytön arvioijana. Näyttöympäristönä voivat olla vanhainkodit, palvelutalot, päiväkeskukset ja lasten päiväkodit tai ryhmäperhepäiväkodit, perhepäivähoitopaikat tai kotipalveluyri-tykset.

Arvioinnin kohteet:

Työtehtävän hallinta

Viriketoiminta (esimerkiksi lukeminen, musiikin kuuntelu, laulaminen askartelu, erilaiset liikuntamuodot keskustelut ja ulkoiluttaminen)

Vuorovaikutus

Työprosessin hallinta

Viriketoiminnan suunnittelu ja toteutus

Asiakkaan avustaminen

Työn perustana olevan tiedon hallinta

Vuorovaikutus

Viriketoiminta

Asiakkaan yksilöllinen huomioiminen

Työturvallisuuden hallinta

Työturvallisuusohjeiden noudattaminen

Ergonomia

Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen

Yhteistyötaidot

- työryhmässä / parityöskentelyssä toimiminen
- työtehtävään suhtautuminen

Eettiset ja esteettiset taidot

- vaitiolovelvollisuuden ja tietosuojaohjeiden noudattaminen
- asiakkaiden tasa-arvoinen huomioiminen ja asiakkaan intymiteettisuojaan huomioiminen
- kauneusarvojen huomioiminen

Yhteiset painotukset

Laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta

- asiakkaan kohtaaminen ja yksilöllinen avustaminen ja asiakasturvallisuudesta huolehtiminen
- vuorovaikutustilanteessa toimiminen
- vastuullinen työskentely

Kestävä kehitys

- jätteiden käsittely ja lajittelu

Vuorovaikutustaidot

Laajuus 4 ov

Tavoitteet Opiskelija oppii vuorovaikutustaitoja ja harjaantuu erilaisten ihmisten kohtaamisessa. Hän tutustuu ihmissuhdetyön eettisiin kysymyksiin ja kiinnostuu pohtimaan niitä. Opiskelija oppii sietämään myös vaikeita vuorovaikutustilanteita sekä suuttumusta, pettymystä ja surua ihmisten välisissä suhteissa. Hän osaa toimia vastuullisesti omissa työtehtävissään.

Keskeinen sisältö Vuorovaikutustaidot
Ammattietiikka
Haasteelliset asiakastilanteet
Viestintätaidot

Opiskelutavat

Luokkahuoneopiskelu

Vuorovaikutustaidot
Ammattietiikka
Haasteelliset asiakastilanteet
Viestintätaidot

Työsaliopiskelu

Käytännön harjoituksia

Työssäoppiminen

Toiminta asiakastilanteissa 2 ov

Itsenäinen opiskelu

Työssäoppimispäiväkirja

Oppimateriaali Käytettävä oppimateriaali ilmoitetaan opintojakson toteuttamissuunnitelmassa.

Kytkenät muihin opintoihin

Äidinkielen opinnot tukevat opintokokonaisuuden tavoitteita.

Arviointikriteerit

Tyydyttävä T1

Opiskelija

- suhtautuu eri-ikäisiin ihmisiin ystävällisesti sekä ymmärtää heidän erilaiset elämäntilanteensa
- keskustelee asiakkaan kanssa, lukee asiakkaille ja toimii avustajana muussa viriketoiminnassa
- hoitaa ohjattuna asiakastilanteen asiakaslähtöisesti ja asiakkaan yksilöllisyyden huomioon ottaen
- työskentelee työryhmän jäsenenä tai parin kanssa

Hyvä H3

edellisten lisäksi:

Opiskelija

- noudattaa työpaikan toimintatavoista annettuja ohjeita
- huomioi työskentelyssään asiakkaan ikään ja terveydentilaan liittyvät yksilölliset tarpeet ohjeiden mukaan
- havainnoi asiakkaan hyvinvointiin ja / tai terveydentilaan liittyviä asioita, viestittää havaintonsa hoitohenkilöstölle, kysyy toimintaohjeita ja toimii niiden mukaisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa ystävällisesti ja suhtautuu kaikkiin asiakkaisiin myönteisesti
- suhtautuu positiivisesti työtehtäviinsä
- kohtelee asiakkaita tasa-arvoisesti ja kunnioittaa heidän intymiteettisuojaa

Kiitettävä K5*edellisten lisäksi:*

Opiskelija

- toimii vuorovaikutustilanteissa oma-aloitteisesti ja ystävällisesti
- hyödyntää asiakaspalvelutehtävissä omaa persoonallista tapaansa toimia
- kohtaa erilaiset asiakkaat (ikä ja kulttuuri) rohkeasti heidän yksilöllisyyttään kunnioittaen
- kantaa huolta asiakkaan hyvinvoinnista työskentelemällä vastuullisesti
- edesauttaa omalla toiminnallaan yhteistyön sujumista

Arvioinnin toteutus ja menetelmät

Jatkuva arviointi

Opiskelijan oma arviointi

Ammattiosaamisen näyttö

Viriketoiminta**Laajuus 4 ov****Tavoitteet**

Opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa viriketoimintaa eri-ikäisille asiakkaille heidän ikänsä ja kuntonsa edellyttämällä tavalla. Hän osaa perustiedot ihmisen kehityksestä ja toimintarajoituksista sekä elämän eri vaiheisiin liittyvistä erityispiirteistä. Hän tietää ihmisten biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset muutokset eri ikäkausina sekä elämäntilanteissa.

Opiskelija on mukana erilaisessa viriketoiminnassa, kuten lukemisessa, musiikin kuuntelussa tai laulattamisessa, askartelussa, keskusteluissa, retkillä ja ulkoiluttamisessa. Hän osaa kannustaa asiakasta yh-

teistoiminnallisuuteen. Hänellä on perustiedot virike-toiminnan merkityksestä eri-ikäisille asiakkaille. Opiskelija osaa neuvoa tai avustaa asiakkaalle liikuntatilanteen ja sään mukaisesti asiallisen ja turvallisen vaatetuksen sekä jalkineet. Hän ymmärtää eri-ikäisten asiakkaiden jokapäiväisen liikunnan tarpeen ja laadun. Hän osaa kävelyttää asiakasta hoitosuunnitelman mukaisesti turvallisesti ja ergonomisesti oikein.

Keskeinen sisältö

Ihmisen elämänkaari
Viriketoiminta eri kohderyhmille
Vammainen keskuudessamme
Liikunnan merkitys
Ergonomia ja turvallisuus

Opiskelutavat

Luokkahuoneopiskelu

Ihmisen elämänkaari
Viriketoiminta eri kohderyhmille
Vammainen keskuudessamme
Liikunnan merkitys
Ergonomia ja turvallisuus

Työsaliopiskelu

Viriketoiminta harjoituksia
Erialaista liikuntaa

Työssäoppiminen

Viriketoiminta erilaisissa toimintaympäristöissä 2 ov

Itsenäinen opiskelu

Viriketoimintasuunnitelma ja toteutus

Muu

Vierailut eri kohteisiin

Oppimateriaali

Käytettävä oppimateriaali ilmoitetaan opintojakson toteuttamissuunnitelmassa.

Kytkenät muihin opintoihin

Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen opinnot tukevat opintokokonaisuuden tavoitteita.

Arviointikriteerit

Tyydyttävä T1

Opiskelija

- suhtautuu eri-ikäisiin ihmisiin ystävällisesti sekä ymmärtää heidän erilaiset elämäntilanteensa
- noudattaa asiakasturvallisuudesta annettuja ohjeita
- työskentelee ohjattuna ergonomisesti oikein
- avustaa saamiensa ohjeiden mukaisesti asiakasta liikkumisessa
- keskustelee asiakkaan kanssa, lukee asiakkaille ja toimii avustajana muussa viriketoiminnassa
- hoitaa ohjattuna asiakastilanteen asiakaslähtöisesti ja asiakkaan yksilöllisyyden huomioon ottaen
- noudattaa työturvallisuudesta annettuja ohjeita
- käsittelee ja lajittelee avustamistehtävissä syntyvät jätteet ohjattuna
- työskentelee työryhmän jäsenenä tai parin kanssa

Hyvä H3

edellisten lisäksi:

Opiskelija

- selviytyy asiakkaan viriketoiminnasta ohjeita noudattaen
- noudattaa työpaikan toimintatavoista annettuja ohjeita
- huomioi työskentelyssään asiakkaan ikään ja terveydentilaan liittyvät yksilölliset tarpeet ohjeiden mukaan
- huolehtii käsihygieniasta
- havainnoi asiakkaan hyvinvointiin ja / tai terveydentilaan liittyviä asioita, viestittää havaintonsa hoitohenkilöstölle, kysyy toimintaohjeita ja toimii niiden mukaisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa ystävällisesti ja suhtautuu kaikkiin asiakkaisiin myönteisesti
- käsittelee ja lajittelee avustamistehtävissä syntyneet jätteet jätehuoltosuunnitelman mukaisesti
- suhtautuu positiivisesti työtehtäviinsä
- kohtelee asiakkaita tasa-arvoisesti ja kunnioittaa heidän intymiteettisuojaaja
- järjestää asiakkaan viriketoimintaympäristön asianmukaisesti

Kiitettävä K5

edellisten lisäksi:

Opiskelija

- selviytyy asiakkaan viriketoiminnasta itsenäisesti
- pyytää nosto- tai siirtotilanteisiin avuksi työparin
- toimii vuorovaikutustilanteissa oma-aloitteisesti ja ystävällisesti
- asiakaspalvelutehtävissä hän hyödyntää omaa persoonallista tapaa toimia
- kohtaa erilaiset asiakkaat (ikä ja kulttuuri) rohkeasti heidän yksilöllisyyttään kunnioittaen

- kantaa huolta asiakkaan hyvinvoinnista työskentelemällä vastuullisesti
- edesauttaa omalla toiminnallaan yhteistyön sujumista
- viriketoimintatehtäviä tehdessään hän huomioi työssään asiakkaalle tärkeät kauneusarvot (esimerkiksi kampaussuunnitelma, vaatetus, korut tai asiakashuoneen siisteys ja viihtyisyys)
- neuvoo ja avustaa asiakasta liikuntatilanteen ja sään mukaisesti valitsemaan asiallisen ja turvallisen vaatepuheen sekä jalkineet
- järjestää itsenäisesti asiakkaan viriketoimintaympäristön asianmukaiseksi

Arvioinnin toteutus ja menetelmät

Jatkuva havainnointi

Opiskelijan oma arviointi
Ammattiosaamisen näyttö

Minustakin yrittäjä

Laajuus 2 ov

Tavoitteet

Yrittäjyysopinnot edistävät valmistuneen opiskelijan työllistymistä ja mahdollisuuksia ryhtyä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi.

Opiskelija tutustuu erilaisiin yrityksiin ja yrittäjiin ja saa käytännön tuntuman henkilöihin, jotka ovat valinneet yrittäjätien opiskelijan omalla ammattialalla. Samalla opiskelija perehtyy oman toimialansa yrittäjien toimintatapoihin. Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa punnita yrittäjävalmiuksiaan ja hakeutua valinnaisiin yrittäjyysopintoihin.

Keskeinen sisältö	<p>Millaisia yrityksiä omalla ammattialalla on olemassa? Millaisia yrittäjätyppejä omalla ammattialalla on olemassa? Mitä on yrittäjäosaaminen? Mikä on oma käsitykseni sisäisestä yrittäjyydestä, yrittämisestä ja yritystoiminnasta? Mikä olisi minun yritysideani?</p>
--------------------------	---

Opiskelutavat

Luokkahuoneopiskelu

Yrittäjien vierailuja oppilaitoksella yhteistyössä Savon Yrittäjien ja Kuopion kauppakamarin kanssa
 Yrityksiin ja yrittäjäosaamiseen tutustuminen
 Omakohtaiset kokemukset yrittäjyydestä ja yritystoiminnasta kuullun ja nähdyn perusteella
 Omatoimisuuden ymmärtäminen yrittäjyydessä
 Oman yritysideoan kehittäminen

Yritysvierailut

Tutustuminen erilaisiin oman ammattialan yrityksiin ja yrittäjiin

Itsenäinen opiskelu

Oman yritysideoan kehittely, joka perustuu omaan ammattialaan.

Oppimateriaali	Ilmoitetaan jakson alkaessa
-----------------------	-----------------------------

Kytkenät muihin opintoihin

Ei edeltävyysohjelmaa

Arviointikriteerit

Tyydyttävä T1	Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> • osallistuu tuntityöskentelyyn • on mukana yritysvierailuilla jaideoi omaa yritys-ideaansa pääpiirteittäin
Hyvä H3	<i>edellisten lisäksi:</i> Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> • on motivoitunut hankkimaan lisää yrittäjyystietoutta • on kiinnostunut jostakin yrittäjyyden alueesta Oma yritysidea hahmottuu oman osaamisen pohjalta
Kiitettävä K5	<i>edellisten lisäksi:</i> Opiskelija <ul style="list-style-type: none"> • on erittäin motivoitunut hankkimaan yrittäjyystietoutta • tuntee oman ammattialansa yrittäjyyden pääperiaatteet ja hänellä on valmiuksia ryhtyä yrittäjäksi

Arvioinnin toteutus ja menetelmät

Opettaja	Arvioi oppimistaitoa jatkuvalla seurannalla ja toimivuudella
Yrittäjät	Arvioivat yhteistyössä opettajan kanssa palautteella innostumisesta ja motivoituneisuudesta yrittäjyyteen
Opiskelija	Arvioi omia mahdollisuuksiaan toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana (jos todella ei halua ryhtyä yrittäjäksi suoritus ei ole 0, realistisuus voi antaa arvosanan 5).

Koulutusohjelmaopinnot taulukkona

Puhdistuspalvelujen perustutkinto, toimitilahuoltaja 120 ov

Siivousalan koulutusohjelma Toimitilahuoltaja

Yhteiset opinnot 20 ov	20
Äidinkieli 4 ov	
Opiskelu- ja vuorovaikutustaidot	1
Puheviestintä	1
Kirjallinen viestintä	1
Ammattikieli ja kulttuuri	1
Matematiikka 3 ov	
Peruslaskutoimitukset	1
Yhtälöt ja geometria	1
Talous- ja tilastomatematiikka	1
Englanti 2 ov	
Viestintä ja vuorovaikutustaidot	1
Työelämän viestintä	1
Ruotsi	1
Fysiikka ja kemia	2
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tietous	1
Liikunta	1
Terveystieto	1
Taide- ja kulttuuri	1
Yhteensä	16
Valinnaiset yhteiset opinnot	4
Puhdistuspalvelut	20
Minä oppijana	1
Puhdistuspalvelualan perehtyminen	7
Tekstiilihuolto	8
Puhdistuspalvelut palveluammattina	4
Yhteensä	20

Siivouspalvelut	20
Ylläpitosiivous	8
Perussiivous	8
Turvalliset työtavat	4
Yhteensä	20

Toimitilapalvelut	30
Kokouspalvelut	8
Toimitilojen viihtyisyys	6
Neuvonta- ja toimistotehtävät	7
Kiinteistönhoito	6
Työnhakukurssi	1
(Opinnäytetyö)	2
Yhteensä	30

Asiakkaan kohtaaminen ja avustaminen	10
Asiakkaan avustaminen	6
Ateriapalvelu	4
Yhteensä	10

Vuorovaikutus ja viriketoiminta	10
Vuorovaikutustaidot	4
Viriketoiminta	4
Minustakin yrittäjä	2
Yhteensä	10

Vapaasti valittavat opinnot	10
10	

Koko tutkinto yhteensä	Yhteensä	120
-------------------------------	-----------------	------------

**OPETUSSUUNNITELMATYÖN AIKATAULU LUKUVUODEN 2005–2006
AIKANA**

pe 14.10.05	Ops-työn toteuttamissuunnitelman esitys valmistel- laan työryhmässä opiston johtoryhmälle esitettäväksi ke 26.10.05 kokoukseen
ke 26.10.05	Esitys ops työn toteuttamisesta käsitellään opiston johtoryhmässä
ke 02.11.05	Ops-työryhmän kokous, jossa päätetään lopullinen tutkintokohtaisen opetussuunnitelman rakenne ja muut työhön liittyvät yhteiset linjaukset ja ohjeistetaan ops-työ aloille
ke 30.11.05	Ops-työryhmä työstää opetuksen järjestämissuunni- telman, suunnitelman arvioinnin toteuttamisesta, suunnitelman ammattiosaamisen näytöistä, suunni- telman osaamisen tunnistamisesta sekä tarkentaa käsitteistön tutkintokohtaiseen opetussuunnitelmaan
ma 12.12.05	Ops-työryhmän kokous, jossa esitellään alojen tutkin- tokohtaisten opsien opintokokonaisuuksiin sisältyvät opintojaksojen laajuudet opintoviikkoina (karkea run- ko) sekä valmiit pakollisten yhteisten opintojen raken- teet ja sisällöt
ti 31.01.06	Ops-työryhmän kokous, jossa esitellään alojen tutkin- tokohtaisten opsien tutkinnon yhteisten ammatillisten opintojen (= tutkinnon ammatilliset perusopinnot) ra- kenne ja sisällöt

- ti 28.02.06** Ops-työryhmän kokous, jossa esitellään alojen tutkintokohtaisten koulutusohjelmittain eriytyvien ammatillisten opintojen rakenne ja sisällöt
- pe 31.03.06** Ops-työryhmän kokous, jossa esitellään alojen tutkintokohtaisten koulutusohjelmittain eriytyvien valinnais-ten ammatillisten opintojen ja yhteisten valinnaisten opintojen rakenteet ja sisällöt
- huhtikuu 2006** Tehdään stilisointi, lopullinen ulkoasu ja opetussuunnitelma siirretään oppilaitoksen [www-sivuille](#)
- 15.05.06** Tutkintokohtaiset opetussuunnitelmat valmiit käyttöön otettaviksi 1.8.2006 alkavissa tutkinnoissa (Ohjeet tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien uudistamiseksi)